

Fiskimenn sjáldan spurdir

Um tiltökini hjá landsstýrinum og lögtinginum at «stuðla» fiskivinnuna við almennum veitingum segði Óli Jacobsen, at tey hava stórt sæð fingið gongdina hjá flotanum í eina rættuliga tryggja legu. Eisini eru inntøkurnar hjá fiskimonnum í ein stóran mun stabiliseraðar.

Óli Jacobsen helt fram: — Tað er bert spell, at tað skulu vera so nógv tilfelli av lógárfusk í hesum lógávuvarbeiði. Hesum brekum hevði sloppit undan, um avvarðandi feløg høvdu verið tikið við uppá ráð undir fyrrreikingunum til hetta lógávuvarbeiði. Ella um lurtað var eftir feløgnum, tá tey fingið kunnleika til uppskotini.

Men royndirnar vísa, at tað er sera trupult hjá t.d. FF at koma íggjøgnum við sinum sjónarmiðum. Tað skal tó sigast, at í summum førum hevur tað ikki verið til fánýtis at fáa tingmenn í tal. Men tað er nú rættuliga møðisligt ferð eftir ferð at siggja undirbygdar grundgevingar verða kveistraðar til viks.

Sum tað hevur verið víst á áður, er tað skeiðt heiti at kalla allar hesar lógir «studningslógir». Tað er jú fiskivinnan sum heldur samfelagnum gangandi og øll ásanna jú at steðgar fiskivinnan upp, so steðga eisini samfelagshjólina upp og vil tað niva at hjá øllum.

Ísfiska trolararnir

Tað er eingin loyna, at tann partur av flotanum, sum hevur havt størstar trupulleikar at fáa endarnar at rækka saman, eru teir ísfiskatrolarar, sum bert royna undir Føroyum. Hyggja vit eftir tí «stuðulstørv» ein slikur trolari hevur, kann ikki sigast annað enn, at tölina eru ógvuslig. Um vit meta, at ein slikur trolari veiðir 1000 t. og hann bert hevði fingið avrokningarpris, tvs. pris uttan studning, vildi miðalprisin verið 2,50 kr. og vildi samlaða söluvirði tað verið um 2,5 mill. kr. Men samlaðu útreiðslurnar iroknað avdrátt og rentur, eru um 2,9 mill. kr. Tað vil siga, at

í «friari vinnu» vildi ein slikur bátur ikki borið seg, um hann fekk 100% av veiðuni og fólkið 0%.

Tað sum verður goldið úr landskassanum til ein slikan trolara er 1,7 mill. kr. og svarar til umleið 70% av tí «veruliga» avrokningarvirðinum. Sjálvt um vit vita, at ein slikur trolari leggur minst tað dupluta eftir seg til samfelagið í hyru, arbeidsløn, skiftisavlopi til virkni v.m., so er skiligt, at tað tykist ikki at vera kostnaðarlest at halda okkara fiskivinnu gangandi, og at tað ikki eru smáir trupulleikar, sum eru eftir at loysa í okkara fiskivinnu, segði Óli Jacobsen í frágreiðingini.

Svartkalvastudningurin:

Fiskimanna- viðurskifti tilvildarlíga viðgjørð



Sum eitt dømi um, hvussu tilvildarlígt fiskimannaviðurskifti stundum kunnu verða viðgjørð nevndi Óli Jacobsen svartkalvastudningin. Hann segði:

Manningarstudningurin til fiskiskip er frá fyrstu tíð bert fyri runder fisk. Hvi hesin munur er gjørdur er óvist, men helst er tað tí, at tað skipanin kom í gildi var stórt sæð ikki veiddur annar flatfiskur enn kalvi. Og kalvi hevur havt so goðan pris at ikki hevur verið hildið neyðugt at veita honum viðbót. Fyri nekrum árum síðani fóru menn at veiða svartkalva. Hesi fiskur er flatfiskur, men er tó ikki dýrari enn annar fiskur. Men vegna treytirnar um «rundan» fisk fekk svartkalvin ongan studning. Menn hildu tað ta vera órimligt, at eitt so tilvildarlígt «kriterium» skuldi avskera menn frá stuðli. Tí varð í tinginum gjørd ein serlig skipan, sum gav manningarstuðul fyri svartkalva.

Men í tí uppskoti um minstuløn og annan stuðul til fiskivinnuna, sum varð lagt fram í vár, datt viðbótin til svartkalva burtur. Í skrivi til tingið gjørdur vit vart við, at hetta bert kundi vera eitt mistak, sum vit væntaðu at tingið fór at rætta undir teirri víðari viðgerðini, nú vart var gjørt við hetta. Vit vistu á, at tað kundi als ikki vera nokur sum helst orsök fyri at svartkalvi ikki skuldi fáa studning, bert tí hann hevði annað skap enn t.d. upsi. Annars kostaði svartkalvi ikki tí almenna eitt oyra, og kundi hetta koma at steðga eini veiði, har vit høvast alt hava møguleikar fyri at økja um okkara veiðumøguleikar. Vit mæltu annars til at greiða henda spurning við at strika treytina um at fiskur skuldi vera runder fyri at koma undir studning. Vit vistu eisini á, at tað kundi

ikkí vera nokur saklig grund fyri at t.d. sketa ikki skal fáa studning, tá t.d. havtaska, sum kostar tað dupluta, vegna annað skap skal fáa.

Men einki hendi. Tað var sum at tala fyri deyvm oyrum, hóast neyvan nakar kann siga at grundgevingarnar ikki vóru í lagi. Annað er so tað, at avtøkan av studningi til svartkalva var lýst tann 18. mars 1980 at fara úr gildi 15. feb. 1980. Í hesum tíðarskeiði var væl av svartkalva veitt, og vit ætla ikki at goðkenna at fiskimenn missa sømdir við afturvirkandi kraft. Tað hava vit gjørt landsstýrið vart við og koma vit møguliga at taka eitt sakarmál uppá henda spurning.

Í juli mánaða skrivaðu vit saman við reidarafelegnum aftur til lögting og landsstýri um hetta mál. Framferð vorðu somu sjónarmið sum frammanfyri, og vist varð aftur á, at hóast møguleikar kunnu vera fyri eini munandi veiðu av svartkalva, so forðar verandi stuðulslógáva fyri at hesir møguleikar verða troystir. Tá manningin á einum linubáti kann fáa 28 oyru og skipið 43 oyru + hægri pris gjøgnum rafiskagrundin er tað greitt at heldur verður roynt eftir øllum øðrum fiskasløgum enn svartkalva, og hetta hóast talan kann vera um fiskasløg, sum eru ov nógv troyst frammanundan.

Vit mettu aftur, at her kundi einans vera talan um eina misskiljing og bóðu vit um at fáa hetta broytt í ólavskutingsetuni, og soleiðis at hetta verður gjørt galdandi frá 15. februar tá gamla skipanin fór úr gildi.

Einki hendi tá á ólav-sølu, og síðan hevur verið val, men tað kann ikki vera so gálið, at hetta er eitt mál sum ikki kann greiðast.

FF-peningur í øðrum fyrirtøkum

Um vinnufeløg, har Føroya Fiskimannafelag hevur sett pening í, segði Óli Jacobsen:

Føroya Fiskimannafelag hevur gjøgnum árin sett pening í einstakar fyrirtøk. Tær fyrirtøkur, har vit eiga pening, og har vit eiga nevndarlim, eru:

Havsbrún. Hetta er sildamjølverksmiðjan í Fuglafirði. Vit settu við stovnanina kr. 40.000 í p/f Havssild, sum er annað av teimum feløgnum, sum eiga í p/f Havssild. Vit eiga nevndarlim á báðum feløgum og er tað felagsformaðurin.

Havsbrún hevur livað undir ógvuliga

skiftandi korum. Lutvist hevur tað verið útlutningsprisin á framleiðsluni, sum hevur verið sera skiftandi, og sum ofta hevur givið kreppu í hesum idnað. Annars er svikjandi ráevni eisini við at geva trupulleikar hjá hesi vinnu. Meginparturin av ráevninum skal jú fást úr fremmandum sjógv, og okkara egni svartkjafur hevur lutvist svikið seinastu tvey árin. Tað er neyvan skeiðt at siga, at tað er lodnan við Eysturgrönd, sum hevur bjargað árinum hjá Havssbrún í 1980.

Samvinnufelag Fiski-

manna. Hetta er ein fyrirtøka sum vit eiga saman við Motorpassarafelagnum og Skipara- og Navigatørfelagnum. Vit eiga 90% av partapeninginum, meðan hini felögin eiga 5% hvørt. Nevndin telur 3 limur, og er Fredrik Hansen, næstformaður FFs, nevndarformaður.

Í dag hevur Samvinnufelagið bert eina vinnu og tað er krambúðin á Bryggjubakka. Seld verða mest klædnævur, og serstakliga sjóklæðir verða seld biliga og við sera litlum vinningi. Samvinnufelagið hevur staðið seg hampiliga

seinnu árin.

Grønlandsfelagið.

Her eiga vit kr. 100.000 í partapeningi og ein nevndarlim, sum er Rasmus Jacobsen. Hann er eisini nevndarlimur í Nordafar, sum Grønlandsfelagið eigur 100%. Nordafar rekur jú fiskavirki og útgerðarstöð í Føroyingahavnini. Hetta virksemi hevur tó bert kunnað hildið fram seinnu árin, tí at lögtingið hevur staðið við endan. Framtíðin hjá Nordafar verður umhugsad í lötuni, og roynt verður eisini at fáa grønlandingar við í raksturini í størri mun enn talan er um í dag.

Inntøkur fiskimanna

Greitt varð eisini frá inntøkuviðurskiftinum hjá fiskimonnum. Óli Jacobsen visti á, at sammeta vit tölina fyri inntøkurnar hjá fiskimonnum fyri ein part av hesum árinum við inntøkurnar seinasta ár, so hava fiskimenn forvunnið rættuliga væl meira í ár. Verður sammett við 1978 er ikki so stórur munur. Talan er um niðurgongd sammett við lönarlagið annars.

Fyri at geva eina so goða mynd sum gjørligt av inntøkunum hjá fiskimonnum sammett við aðrar bólkar á landi er

gjørd ein talva yvir m.a. vanligu daglønina hjá teimum ymsu fiskimonnum. Tá hetta verður gjørt er tað tí, at hetta er tað frægasta sammettingargrundlag, sum kann nytast. At sammata ársinntøkur ber ikki til. Eitt vanligt arbeidsár á landi er 230 dagar, meðan tey flestu skip eru í vinnu nógv fleiri dagar.

Um vit sammata dagløn hjá fiskimonnum á teimum týðningarmestu veiðunum við tær á landi hesi try árin koma vit til hetta úrslit:

	Daghýra	Vanlig dagløn	Hyra í mun til vanligu lön	Broyting 78/80	79/80
Smáir ísfiskatrol.	1980	591	372	159%	-15% +14%
	1979	434	311	140	
	1978	520	276	188	
Stórir ísfiskatrol.	1980	693	372	186%	+2% +6%
	1979	543	311	175	
	1978	502	276	182	
Ísfiskalinuskip	1980	435	372	117%	-11% +11%
	1979	328	311	105	
	1978	361	276	131	
Nótaskip	1980	687	372	185%	+2% +27%
	1979	454	311	146	
	1978	500	276	181	
Rækjuskip	1980	859	372	231%	+18% +11%
	1979	646	311	208	
	1978	537	276	195	
Ídnaðartrolarar	1980	632	372	170%	+16% +21%
	1979	438	311	141	
	1978	402	276	146	
Hekktrolarar	1980	552	372	148%	+13% +28%
	1979	360	311	116	
	1978	362	276	131	
Saltfiskalinuskip	1980	535	372	144%	-13% -3%
	1979	462	311	149	
	1978	459	276	166	